

Таблиця 1 – Фактори, що впливають на розвиток людського капіталу сучасного підприємства

Загальні фактори	Індивідуальні фактори	Фактори глобалізації і інформатизації
рівень кваліфікації робочої сили	освіта	залученість до соціальних мереж
виробничі відносини	природні здібності й таланти	джерела отримання інформації
індекс людського розвитку	посадова кваліфікація	відсоток «віртуальних» знайомих у спілкуванні
питома вага фонду оплати праці у ціні товару, у ВВП	здатності й навички	знання англійської мови (або інших затребуваних суспільством мов)
узагальнений показник економічного розвитку	ставлення до місця роботи	
	володіння конфіденційною інформацією	

Але для України актуальною є не лише проблема пристосування населення до іноземної системи мотивації в самій країні, але і проблема мотивації зовнішніх трудових міграцій населення, адже протягом останнього часу Україна продовжує залишатися країною-експортером робочої сили [4]. Крім того, враховуючи світовий чинник міграції і наявну ситуацію з кількістю мігрантів у світі і в нашій країні можна очікувати появу проблеми залучення іноземних мігрантів в економіку України. Поки ця проблема вирішується вкрай погано, адже більшість мігрантів з інших країн в Україні працюють не у сфері виробництва, а у сфері торгівлі або є самозайнятими особами. Це не вирішує, а навпаки вкрай посилює соціальну напругу у суспільстві і не сприяє розв'язанню головного питання – збільшення людського капіталу промислових підприємств.

Негативні події поширення сепаратизму на сході нашої країни у 2014 році показали ще один фактор – високу залежність людського капіталу в Україні від джерел інформації. Адже на сепаратистські мітинги масово виходили робітники тих підприємств, де єдиним джерелом інформації ставало керівництво і де працівники не мали можливості отримати інформацію з мережі інтернет або інших джерел.

Однак поза результатами нашого дослідження залишається ще одна істотна мотиваційна проблема – невідповідність оплати праці і прожиткових стандартів. Адже оплата праці в Україні набагато нижча, ніж у розвинених країнах світу й навіть у деяких країнах ближнього зарубіжжя. Особливо це стосується саме промислових підприємств України.

Перелік посилань:

1. Капелюшников Р. Теория человеческого капитала / Р. Капелюшников // Менеджмент и менеджер. – 2004. – № 2. – С. 36-40.
2. Дятлов С. А. Основы теории человеческого капитала / С. А. Дятлов – СПб. : Изд-во СПбУЭФ, 1999. – 226 с.
3. Дороніна М. С. Управління економічними та соціальними процесами підприємства : монографія / М. С. Дороніна. – Харків : Вид. ХДЕУ, 2002. – 432 с.
4. Лібанова Е. Зовнішні трудові міграції населення України / [за наук. ред. Лібанової Е., Позняка О.]. – К. : РВПС України, 2002. – 240 с.

УКРАЇНА У СВІТОВОМУ ВИМІРІ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ

Л.В. Данілкович, здобувач вищої освіти

Науковий керівник: О.В. Чернова, к.е.н., доцент

Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпінь

Людський розвиток – це процес розширення можливостей людей обирати шляхи і засоби підвищення якості (стандартів) власного життя. Людина, її потреби і розвиток визнаються основними передумовами прогресу, а отже, і змістом соціальної політики кожної країни. Концепція людського розвитку ґрунтується на положенні про те, що в сучасних умовах традиційні макроекономічні показники не здатні виступати адекватними характеристиками економічного розвитку.

Проблеми людського розвитку порушуються у працях багатьох вітчизняних вчених, серед них В. Андрущенко, В. Базилевич, Л. Баластрик, В. Булавінець, О. Василик, М. Карлін, Л. Лисяк, К. Павлюк, В. Скуратівський, В. Тропіна, І. Чугунов, В. Федосов. Незважаючи на наявність значної кількості наукових праць з даної тематики, на теперішній час важливим є питання підвищення людського розвитку в умовах обмежених фінансових ресурсів для забезпечення необхідних соціальних гарантій та стандартів.

Рівень розвитку країни визначається системою міжнародних порівнянь. Десятки міжнародних організацій складають рейтинги країн, визначаючи їх місце в світі в залежності від розвитку економіки, соціальної сфери, туризму і багато чого іншого. За їх даними, Україна за останній рік в позиціях трохи втратила.

У 2017 р. українці відзначилися, як одна з найбільш нещасних націй у світі. Згідно з дослідженням рівня щастя World Happiness Report, Україна посіла 132-е місце з 158 країн, втративши за рік 24 позиції. Рейтинг складає дослідний центр «Інститут Землі» під егідою ООН, враховуючи рівень ВВП, тривалість життя, наявність громадянських свобод, почуття безпеки і впевненості в завтрашньому дні, стабільність сімей, гарантії зайнятості та інше. «Сусіди» по рейтингу – Гана і Уганда [2].

Згідно з рейтингом Всесвітнього економічного форуму Global Competitiveness Report 2015-2016, за своєю конкурентоспроможністю наша країна посіла 79-е місце серед 140 держав (за рік Україна втратила три позиції, опустившись з 76-го місця). При формуванні рейтингу враховували 12 чинників, серед яких – якість інфраструктури, макроекономічна стабільність, інноваційний потенціал, рівень технологічного розвитку, розвиток фінринку, якість освіти та інші [1].

Добробут українського народу в 2015 р., згідно з дослідженнями міжнародних агентств, погіршився: країна втратила сім позицій в рейтингу всесвітнього процвітання Legatum Prosperity Index і зайняла 70-е місце з 142 країн світу (у минулому році Україна була на 63-му місці).

Незважаючи на всі електронні нововведення, Україна продовжує відставати в рейтингу країн з інноваційною економікою Innovation Index, який складає щороку агентство Bloomberg. Цього року нам вдалося зайняти лише 41-е місце серед 50 країн, хоча в минулому ми влаштувалися на 33-му.

Але, разом з тим, є і позитивні показники. Цього року Україна поліпшила свої позиції в престижному світовому рейтингу Doing Business – піднялась з 87 місця на 83 [1].

Досягла успіху наша країна і в рейтингу людського капіталу, який робить щорічно Всесвітній економічний форум. Так, за сумою показників з працевлаштування, рівня життя, грамотності, освіченості і довголіття населення України подолало відразу 32 позиції і піднялося в рейтингу з 63 місця на 31 серед 124 країн [2].

За минулий рік Україні вдалося зробити свою економіку набагато більш привабливою для зарубіжних партнерів: у світовому рейтингу інвестиційної привабливості International Business Compass, складеним Гамбургським інститутом світової економіки, наша країна посіла 89-е місце з 174 країн світу.

У 2016 р. Україна здійснила справжній прорив, піднявшись відразу на 17 позицій у світовому рейтингу аутсорсингової привабливості Global Services Location Index, який складає консалтингова компанія AT Kearney. Так, за рік серед 55 країн Україні вдалося підвищити свої позиції з 41 до 24 місця. Щоб оцінити привабливість країни для іноземних компаній, держави розглядають по декількох категоріях: фінансова привабливість, бізнес-середа, навички фахівців і доступність робочої сили [3].

Отже, протягом останніх десятиліть під впливом науково-технічного прогресу і технологічної конкуренції проблематика людського розвитку зазнає суттєвих змін. Людський розвиток набуває фундаментального значення, оскільки саме людина є базовим елементом складних соціальних та економічних систем, до яких належать і національні держави. Україна за рік стала привабливішою для інвесторів, але менш інноваційною та щасливою.

Перелік посилань:

1. Калашнікова Т. М. Дослідження взаємозв'язку сталості людського розвитку і стабільності держави / Т. М. Калашнікова, І. М. Новак. // *Demography and Social Economy*. – 2016. – № 3 (28). – С. 94-107.
2. Кириленко О. П. Державні фінанси та людський розвиток: діалектика взаємозв'язку / О. П. Кириленко, О. І. Тулай // *Фінанси України*. – 2017. – № 1. – С. 42-53.
3. *Людський розвиток в Україні: мінімізація соціальних ризиків* : [колективна науково-аналітична монографія] / [за ред. Е. М. Лібанової]. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, Держкомстат України, 2010. – 496 с.